

Kosmické události v září 2009

(Časové údaje jsou ve středoevropském letním čase)

Viditelnost planet:

Merkur je koncem měsíce nad východním obzorem; **Venuše** svítí ráno jako Jitřenka; **Mars** je vidět téměř celou noc kromě večera; planety **Jupiter** a **Neptun** jsou pozorovatelné většinu noci kromě jitra; **Saturn** je nepozorovatelný; **Uran** je nad obzorem po celou noc.

Úkazy a události:

- 2. 9. 5h Venuše v konjunkci s hvězdokupou Jesličky (Venuše 1,5° jižně)
- 2. 9. 23h Jupiter v konjunkci s Měsícem (Jupiter 2,3° jižně)
- 3. 9. 10h Neptun v konjunkci s Měsícem (Neptun 2,4° jižně)
- 4. 9. Země prochází rovinou Saturnových prstenců
- 4. 9. 18h Měsíc v úplňku
- 5. 9. 22h Uran v konjunkci s Měsícem (Uran 4,7° jižně)
- 6. 9. 22h Merkur v zastávce (začíná se pohybovat zpětně)
- 11. 9. 18h trpasličí planeta (134340) Pluto v zastávce (začíná se pohybovat přímo)
- 12. 9. 50. výročí dopadu Luny 2 na povrch Měsíce (první zásah Měsíce kosmickou sondou)
- 12. 9. 4h Měsíc v poslední čtvrti
- 13. 9. 1h planetka (2) Pallas v konjunkci se Sluncem
- 13. 9. 18h Mars v konjunkci s Měsícem (Mars 0,2° jižně; zákryt mimo naše území)
- 14. 9. 17h Měsíc v konjunkci s Polluxem (Pollux 7,35° severně)
- 15. 9. planetka (42) Isis v opozici se Sluncem (9,4 mag)
- 16. 9. 21h Venuše v konjunkci s Měsícem (Venuše 4,4° severně)
- 17. 9. 12h Uran v opozici se Sluncem
- 17. 9. 20h Saturn v konjunkci se Sluncem
- 18. 9. 21h Měsíc v novu
- 20. 9. 11h Venuše v konjunkci s Regulem (Venuše 0° 29' severně)
- 20. 9. 12h Merkur v dolní konjunkci se Sluncem
- 21. 9. 9h planetka (3) Juno v opozici se Sluncem
- 22. 9. ve 23 h 18 min SELČ nastává podzimní rovnodennost
- 24. 9. planetka (20) Massalia v opozici se Sluncem (9,3 mag)
- 26. 9. 7h Měsíc v první čtvrti
- 28. 9. 21h Merkur v zastávce (začíná se pohybovat přímo)
- 29. 9. 21h planetka (152664) 1998 FW4 prolétá v blízkosti Země (0,022 AU)
- 30. 9. planetka (89) Julia v opozici se Sluncem (9,3 mag)
- 30. 9. 4h Jupiter v konjunkci s Měsícem (Jupiter 2,6° jižně)
- 30. 9. 14h Neptun v konjunkci s Měsícem (Neptun 2,1° jižně)

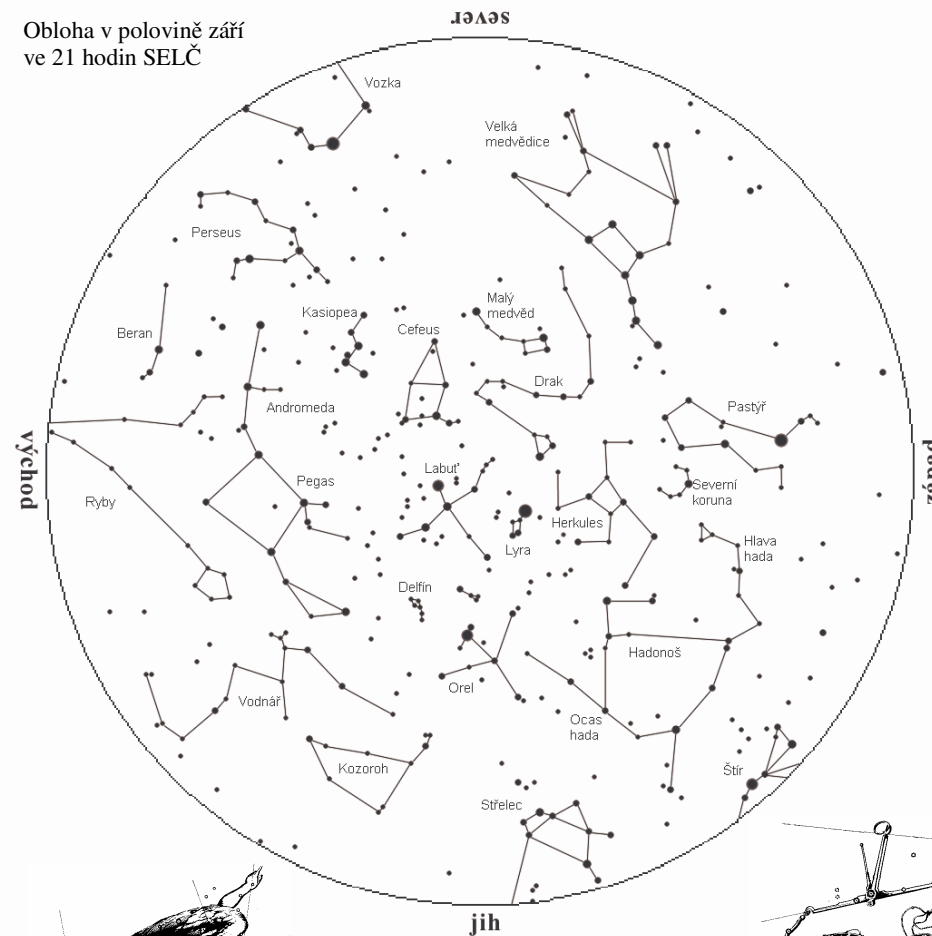
Zdroje: [1] Příhoda, P. aj. *Hvězdářská ročenka 2009*, HaP Praha, AsÚ AV ČR, Praha, 2008
[2] NASA, *JPL Space Calendar* [online]. [cit. 2009-08-17].
<<http://www2.jpl.nasa.gov/calendar/calendar.html>>.

MĚSÍČNÍK

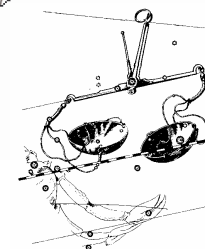
HVĚZDÁRNA A PLANETÁRIUM

Hradec Králové

Obloha v polovině září
ve 21 hodin SELČ

září 2009

Měsíčník vydává jako informační leták Hvězdárna a planetárium v Hradci Králové
Adresa: Zámeček 456, 500 08 Hradec Králové, tel. 495 264 087, 495 270 959, fax 495 267 952
Internet: <http://www.astrohk.cz>, e-mail: astrohk@astrohk.cz

září 2009

Do 15. září jsou hvězdárna a planetárium
z technických důvodů **pro veřejnost uzavřeny.**
Programy pro veřejnost začínají od středy 16. září.

POZOROVÁNÍ SLUNCE soboty ve 14:00

projekce Slunce dalekohledem, sluneční aktivita,
sluneční skvrny, při nepříznivém počasí ze záznamu

PROGRAM PRO DĚTI soboty v 15:00

podzimní hvězdná obloha s astronomickou pohádkou
Jak šlo Sluníčko na vandr v planetáriu, dětské filmy z cyklů
Rákosníček a hvězdy a *Potkali se u Kolína*, dalekohledy

VEČERNÍ PROGRAM středy, pátky a soboty v 19:00

podzimní hvězdná obloha v planetáriu, aktuální informace,
výstava, film, dalekohledy, při jasné obloze pozorování

VEČERNÍ POZOROVÁNÍ středy, pátky a soboty ve 20:30

zajímavé objekty večerní oblohy **jen při jasné obloze!**

PŘEDNÁŠKA

V zemi Indiánů, chřestýšů sobota 19. září v 18:00

a posledních dinosaurů
pátrání po nejstrašnějších dravci všech dob
přednáší: Mgr. Vladimír Socha

NOC EVROPSKÝCH VĚDCŮ pátek 25. září ve 21:30

Mimořádné pozorování noční oblohy (vstup zdarma)
při nepříznivém počasí program v planetáriu

Změna programu vyhrazena.

Vstupné 15,- až 50,- Kč podle druhu programu a věku návštěvníka.

Výprava za posledními dinosaury

Dunivý zvuk přicházející zpod kol mohutného terénního trucku nepopřává ani chvilku spánku během dlouhé jízdy do našeho nového útočiště – terénního paleontologického tábora u Snap Creeku v bezútěšné pustině východní Montany. Jde o jeden z nejméně zalidněných krajů celých Spojených států a jen hrstka místních rančerů udržuje zaprášené cesty jakž takž průjezdné. Po 28 hodinách přepravy ze střední Evropy slyším energické tóny písně Bruce Springsteena „Born in the USA“ jen jakoby ozvěnou. Klimatizace v autě je jako vždy zapnutá na maximum a tak je těžké odhadnout, jaký teplotní šok nás čeká po jeho opuštění. 100 stupňů Fahrenheita? Asi 38 stupňů Celsia, uklidňuje nás vedoucí našeho týmu, britský paleontolog Denver Fowler. Výborná teplota pro práci na lokalitě, určitě lepší než nějaká náhlá rudá bouře. To jsou bouře, které se na internetovém radarovém mapování jeví červeně. Někdy roztrhají a odnesou stany, v červenci to není nic neobvyklého. Máme se tedy na co těšit. Znovu se rozhlížím po krajině plné svrchnokřídových výchozů. Budeme tu tři následující týdny pátrat po zvířatech, která zde žila před 66 miliony let. Tehdy se tu rozkládala záplavová nížina s četnými jezírky a močály. Potulovala se tu stáda býložravých triceratopsů a edmontosaurů, občas se vydal na lov příšerný tyrannosaurus. Právě zde byl ráj posledních neptačích dinosaurů, o dalších pár desítek tisíc let definitivně vyhynuli. Je nespornou výsadou tady být. Krajina plná nízkých pahorků s charakteristicky vrstevnatou strukturou, porostlá nízkými keříky a kaktusy mne opět utvrzuje v tom, že nejde o žádný přelud. Jsme skutečně v severoamerické Badlands – ráji paleontologů, specializujících se na úžasné křídové dinosaury.

Vladimír Socha

U sádrových obalů s lebkou triceratopse

O dinosaurech a své výpravě do Montany bude Vladimír Socha vyprávět na přednášce v sobotu 19. září 2009 od 18 hodin. Jistě vám rád podepíše i svou nedávno vydanou knihu *Úžasný svět dinosaurů*.